
Przykładowe metody i techniki stosowane podczas zajęć plastyczno-technicznych

Metody:

1. **metoda swobodnej ekspresji** - połączona z wykonywaniem przez dzieci prac plastycznych na dowolny temat
2. **metoda zadań inspirujących** - koncentrująca ekspresję twórczą dziecka na tematyce proponowanej przez nauczycielkę
3. **praca według wzoru** - polega, na odtwarzaniu przez dzieci gotowych wytworów wykonywanych zazwyczaj przez nauczyciela. Metoda ta znajduje zastosowanie w zajęciach poświęconych majsterkowaniu z materiałów różnorodnych oraz konstruowaniu z papieru. Wzór, zasadnicza konstrukcja przedmiotu, może być uzupełniony przez dziecko szczegółami drugorzędymi zależnie od jego własnej pomysłowości i ochoty. W oparciu o tę metodę dzieci zdobywają umiejętności techniczne w operowaniu różnorodnym materiałem, zapoznają się ze sposobem łączenia za pomocą kleju, gliny, patyków, wdrażają się do posługiwania klejem, nożyczkami, ćwiczą sprawność rąk oraz zaznajamiają się z elementami organizacji pracy.

Techniki:

• RYSOWANIE

Najodpowiedniejsze narzędzie do rysowania dla małych dzieci, to kredka świecowa pozbawiona papierowej oprawy. Pozwala na rysowanie obydwoma końcami, jak też całą powierzchnią boczną. Rysowanie kredką świecową jest techniką odpowiednią dla dzieci trzyletnich, jak i starszych.

- **Rysowanie kredą** - na kolorowym papierze, tekturze, tkaninie. Wskazany duży format papieru. Praca wymaga utrwalenia.

- **Rysowanie węglem drzewnym** - ważna jest jakość węgla, wymaga utrwalenia.

- **Rysowanie mazakami** - różnej grubości na papierze o gładkiej powierzchni. Wyraziste linie o intensywnych kolorach zachęcają dzieci do zabawy.

- **Rysowanie patykiem na ziemi** - technika ta pozwala na śmiałe linearne wypowiedzi nieograniczone wymiarami papieru. Pozwala na usprawnianie ruchów ręki i palców, a także pobudza wyobraźnię.

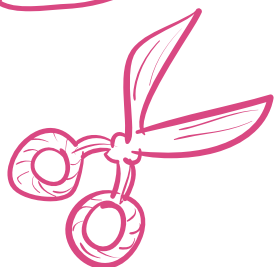
- **Rysowanie patykiem na podkładzie farby klejowej** - wskazana technika dla dzieci czteroletnich i starszych. Dzieci młodsze z powodzeniem mogą

rysować twardym pędzlem. Farbą malujemy całą powierzchnię arkusza, na której dzieci wykonują rysunek.

- **Rysowanie ołówkiem** - technika trudna, przeznaczona dla starszych dzieci. W tej technice ważny jest rodzaj papieru, z którego korzystamy.

- **Rysowanie świecą** - rysunek wykonujemy świecą białą lub kolorową. Po skończeniu rysunku całą płaszczyznę kartki papieru pokrywamy farbą akwarelową w kolorze ciemnym. Miejsca zarysowane pozostają białe, natomiast tło będzie kolorowe.

• MALOWANIE

Pierwszym krokiem w zdobywaniu doświadczeń malarskich powinno być **malowanie farbami klejowymi** na dużych formatach. Zalety: dobre i równe krycie, matowy wygląd, głęboki ton. Wady: nieodporność na wilgoć, podatność na uszkodzenia. Farbami klejowymi można malować: na papierze, płótnie, drewnie, kartonie. Klejówką maluje się za pomocą pędzli szczecinowych.

- **Malowanie farbą plakatową** - farba kryjąca szybko schnąca

- **Malowanie temperą** - technika trudna, może być stosowana dla dzieci o większych możliwościach

- **Malowanie akwarelą** - prace wykonane tą techniką cechuje lekkość i świeżość, malowanie wymaga jednak dużej wprawy i swobody.

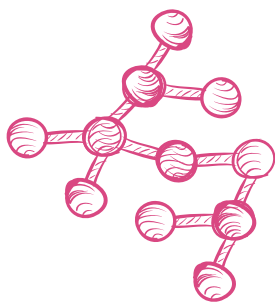
• WYCINANIE

- **Wycinanka z papieru** - polega na wycinaniu elementów, z których ma się składać, bez wcześniejszego rysowania wzoru. Linia wycinanek jest twarda i zdecydowana. Gotowe elementy wycinanki nakleja się na biały lub kolorowy karton. Może być wycinanka wielowarstwowa lub ażurowa.

- **Wycinanie z kolorowych szmatek o różnych fakturach** - polega na wycinaniu całych kształtów i po ułożeniu kompozycji nakleja na tkaninę lub tekturę.

• WYDZIERANIE

- **Wydzieranka z kolorowych papierów** - poszczególne formy należy wydzierać palcami bez uprzedniego ich rysowania. Gotowe elementy naklejamy na szarym lub ciemnym tle – pozwoli to na uwydatnienie białych brzegów i nierównych konturów przygotowanych form.

- **Wydzieranka z gazet** - wydarte kształty naklejamy na ciemne tło. Wydzieranka ma tę zaletę, że wyrabia sprawność palców u dziecka i daje szybki efekt prac.

- **DRUKOWANIE STEMPLEM**

Stempel można wykonać z ziemniaka, gumy, korka, liścia, waty itp. Gotowy stempel pokrywamy farbą akwarelową, plakatową lub kolorowymi tuszami za pomocą pędzla. Druki są efektowne, gdy użyjemy farb gęstych o mocnych walorach. Do drukowania nie należy używać dużej liczby kolorów.

- **płaskorzeźby - LEPIENIE**

Wykonać je można w glinie, w mokrym piasku, śniegu, płytkach gipsowych, plastelinie, masie papierowej. Wykonane prace można malować. Należy jednak pamiętać, że prace wykonane w glinie przemawiać powinny przede wszystkim formą, a nie kolorem. Lepienie w glinie wyrabia zręczność palców, jest bliższe psychice dziecka niż rysowanie lub malowanie.

- **KONSTRUOWANIE**

Wykonywać można z różnych materiałów przemysłowych, a także z tworzywa przyrodniczego. Dzieci przy tej technice zdobywają umiejętności techniczne, jak i uwalniają się na estetykę wykonywanych prac. Poznają sposoby łączenia poszczególnych elementów za pomocą gliny, patyczków, sznurka, kleju czy spinaczy.

- **BUDOWANIE Z KLOCKÓW**

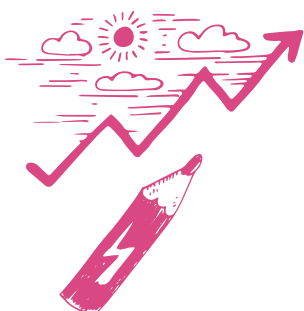
- **SZYCIE**

- **TKANIE**

- **UKŁADANIE**

- układanki geometryczne
- tworzywo przyrodnicze
- elementów na płaszczyźnie

Przykładowy schemat zajęcia plastycznego

I. Wprowadzenie - wywołanie zainteresowania i nastroju emocjonalnego:

- inspiracja wystawą obrazów, martwą naturą, krajobrazem (plener), muzyką, wierszem itp.
- podanie tematu, instrukcji wykonania,
- zwrócenie uwagi na przygotowane narzędzia, materiały, sposób korzystania z nich
- zgłaszanie przez dzieci planów, projektów prac.

II. Praca dzieci

- obserwacja działań dzieci,
- nawiązywanie kontaktu słownego,
- pomoc dzieciom słabiej radzącym sobie z tematem.

III. Zakończenie, likwidacja zajęcia

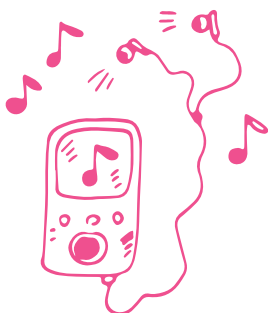
- porządkowanie stanowiska pracy,
- odkładanie materiałów i narzędzi na wyznaczone miejsce,
- mycie rąk,
- omówienie i ocena prac, urządzenie wystawy.

Podczas zajęcia plastyczno-konstrukcyjnego nauczyciel winien pamiętać o przygotowaniu i zabezpieczeniu wszystkich przyborów, niezbędnych do twórczej działalności dzieci.

Warto przeczytać:

1. Cybulska Piskorek J. „Twórczość plastyczna dziecka w wieku przedszkolnym”, Warszawa, 1976 WSiP
2. Misiurska A. „Kalendarz plastyczny w przedszkolu” Warszawa 1993, WSiP
3. Popek S. „Analiza psychologiczna twórczości plastycznej dzieci i młodzieży”, Warszawa 1985, WSiP
4. Popek S. „Twórczość artystyczna w wychowaniu dzieci i młodzieży”, Warszawa 1985, WSiP
5. Jąder M., „Techniki plastyczne rozwijające wyobraźnię”

Metody pracy dydaktycznej stosowane podczas zajęć umuzykalniających

- **Ostuchanie z piosenką lub nauka piosenki**
- **Zabawa ruchowa do piosenki**
- **Zabawa ilustracyjna** - przedstawianie treści piosenki prostymi ruchami
- **Zabawa ruchowo-rytmiczna do piosenki** - odtwarzanie rytmu śpiewanej piosenki za pomocą prostych elementów ruchu, podskoków, klaskania, tupania, skłonów itp. Do zabaw tego typu nadają się piosenki o wyraźnym, prostym rytmie i łatwej, przejrzystej budowie.
- **Zabawa inscenizowana do piosenki - zabawa z podziałem na role**
- **Zabawa taneczna do piosenki** - wybór piosenki w rytmie tanecznym, stosowanie znanych dzieciom już kroków tanecznych
- **Opowieść ruchowa** - zabawy wysnute z treści piosenek, bajek lub wierszy
- **Słuchanie muzyki, piosenek**
- **Śpiew dzieci indywidualny, grupowy, zbiorowy**
- **Gra na instrumentach perkusyjnych i melodycznych**
- **Nauka tańca** – realizowana podczas trzech zajęć:
 1. Ostuchanie z muzyką tańca
 2. Wprowadzenie kroków i figur
 3. Łączenie w całość
- **Instrumentacja piosenki**

Na każdym zajęciu umuzykalniającym powinny wystąpić wszystkie **formy wychowania muzycznego** konieczna jest też ich integracja:

1. Śpiew i ćwiczenia mowy
2. Ruch przy muzyce
3. Gra na instrumentach
4. Słuchanie muzyki
5. Tworzenie

Przykładowy schemat zajęcia umuzykalniającego

I. Wprowadzenie

- Rytmiczny marsz po obwodzie koła – śpiewana powitanka
- Zabawa rytmiczna lub słuchowa
- Ćwiczenia inhibicyjno-incytacyjne /hamująco-pobudzające/

II. Rozwinięcie

- Słuchanie piosenki /np. gdy jest to ostuchanie z nową piosenką/
- Zabawa rytmiczno-ruchowa
- Ćwiczenia oddechowe
- Gra na instrumentach /np. wystukiwanie rytmu, odtwarzanie rytmu lub nadawanie go przez dzieci/
- Zagadki słuchowe lub zabawa rozwijająca ekspresję twórczą

III. Zakończenie

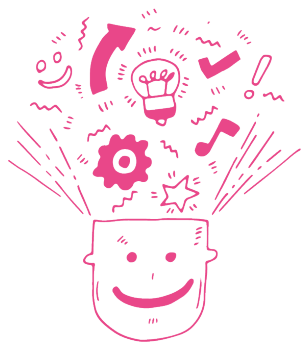
- Rytmiczny marsz po obwodzie koła, zaśpiewanie piosenki na pożegnanie
- Śpiew piosenki /włączanie się do tej którą akurat poznały, lub śpiew tej, którą poznały na wcześniejszych zajęciach/
- Marsz po obwodzie koła z piosenką na do widzenia

Warto przeczytać:

1. Dasiewicz-Tobiwasz A., Umuzycznienie w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1977
2. Malko D., Metodyka wychowania muzycznego w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1988
3. Podolska B., Z muzyką w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1979
4. Przybylska K., Wychowania muzyczne w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1977
5. Smoczyńska-Nachtman U., Kalendarz muzyczny w przedszkolu, WSiP, Warszawa 1988
6. Smoczyńska-Nachtman U., Muzyka dla dzieci. Umuzycznienie według koncepcji Carla Orffa, WSiP, Warszawa 1992
7. Koc M., Zajęcia umuzyczniające w przedszkolu. Wskazówki i podpowiedzi metodyczne, Mastermetodyka 2020

Metody pracy w edukacji językowej stosowane podczas zajęć z dominacją działalności umysłowej

- **Rozmowa na podstawie** rysunków, obrazu, serii obrazków, eksponatów, filmu, zdjęć, przeźroczy, praca z książką itp.
- **Rozmowy połączone z obserwacją** otaczającego świata społeczno-przyrodniczego i technicznego np. psa, kury z kurczętami, pracy kucharki, fryzjera, nauczyciela, urządzenia elektryczne, siły wiatru - wiatraczki itp.
- **Rozmowy połączone z działaniem** np. pranie ubranek dla lalek, mycie klocków, czyszczenie butów, sianie, sadzenie, urządzenie kącika do zabaw tematycznych itp.
- **Opowiadanie nauczycielki** na podstawie obrazka, filmu, literatury, zdjęć itp.
- **Opowiadanie dzieci** w oparciu o obrazki, filmy, przeźrocza itp.
- **Opowiadanie twórcze** tj. dokończenie opowiadania usłyszanego od nauczycielki, opowiadanie do danego tytułu, nadawanie tytułu, opowiadanie wg własnych przeżyć, opowiadanie wg analogii.
 - Analogia prosta - wyszukiwanie podobieństw i różnic
 - Analogia personalna - wczuwanie się np. jestem kroplą rosy, ziarenkiem piasku itp.
 - Analogia fantastyczna - co by było gdyby?
 - Analogia symboliczna - szukanie symboli wizualnych
- **Zagadki** - rozwiązywanie dla dzieci 3-4 letnich, układanie dla dzieci 5-6 letnich
- **Inscenizacje** - żywe słowo. Trzy etapy wprowadzania inscenizacji:
 1. Osluchanie z utworem
 2. Rozmowa połączona z podziałem na role oraz dobór kostiumów dla postaci i rekwizytów
 3. Inscenizacja (właściwa) utworu przez dzieci
- **Zabawa w teatr**
- **Zabawy dramatowe**
- **Zabawy i ćwiczenia ortofoniczne** - usprawniające narządy artykulacyjne, ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia rytmizujące, ćwiczenia słuchu fonematycznego
- **Osluchanie (nauka) z wierszem** lub słuchanie wiersza (wtedy nie uczą się go na pamięć)
- **Zabawa dydaktyczna**
- **Zabawa tematyczna**, która ze względu na swoją wartość powinna znaleźć się niemalże w realizacji każdej tematyki kompleksowej. W zabawie tematycznej dzieci wchodzi w role i odgrywają sytuacje aktualnie poznawanych środowisk. Dzieci bawią się, gdyż chcą być dorosłymi, a zabawa np. w lekarza, w policjanta czy w dom rodzinny daje im taką możliwość. Organizujemy więc różnorodne środowiska społeczno-techniczne w tzw. kącicach tematycznych, w których dzieci podczas zabaw swobodnych „przerabiają” poznawaną rzeczywistość. W salach przedszkolnych powinny więc funkcjonować **stałe kąciki – warsztatiki** jak np. gospodarstwa domowego, klocków, samochodów, przyrody, książki i **czasowe kąciki – warsztatiki** np. kącik fryzjera, salonu mody, gabinetu lekarskiego, badacza itp.

Warto przeczytać

1. A. Klim-Klimaszewska, Pedagogika przedszkolna, PIW, Warszawa 2005
2. M. Kwiatowska /red/, Podstawy pedagogiki przedszkolnej, WSiP, Warszawa 1988
3. M. Kwiatowska, Z. Topińska /red/, Pedagogika przedszkolna, WSiP, Warszawa 1978
4. H. Mystkowska, Rozwijamy mowę i myślenie dziecka w wieku przedszkolnym, WSiP, 1991

